

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pilsoņu un uzņēmumu brīvas pārvietošanās veicināšanu, vienkāršojot noteiktu publisko dokumentu akceptēšanu Eiropas Savienībā, un grozījumiem Regulā (ES) Nr. 1024/2012”

COM(2013) 228 final – 2013/119 (COD)

(2013/C 327/11)

Galvenais ziņotājs: **Vincent FARRUGIA**

Padome 2013. gada 31. maijā un Eiropas Parlaments 2013. gada 21. maijā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. panta 1. punktu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pilsoņu un uzņēmumu brīvas pārvietošanās veicināšanu, vienkāršojot noteiktu publisko dokumentu akceptēšanu Eiropas Savienībā, un grozījumiem Regulā (ES) Nr. 1024/2012”

COM(2013) 228 final – 2013/119 (COD).

Komitejas Birojs 2013. gada 21. maijā uzdeva Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētajai nodaļai sagatavot Komitejas atzinumu par šo jautājumu.

Ņemot vērā jautājuma steidzamību, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 491. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 10. un 11. jūlijā (2013. gada 11. jūlija sēdē), iecēla *Farrugia* kgu par galveno ziņotāju un ar 96 balsīm par, 2 balsīm pret un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Iedzīvotāji ir Eiropas integrācijas galvenā vērtība. Ziņojumā par ES pilsonību uzsvērts, ka ES pilsonība nodrošina jaunas iespējas un tiesības iedzīvotājiem. Ziņojumā norādīts, ka dalībvalstu iedzīvotāji tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot ES teritorijā galvenokārt saista ar iespējām uz ilgāku vai īsāku laiku ierasties jebkurā ES dalībvalstī un pamest to, strādāt, studēt, piedalīties apmācības pasākumos, ceļot uzņēmējdarbības vajadzībām vai iepirkties visā ES teritorijā ⁽¹⁾.

1.2 2013. gada ziņojumā par ES pilsonību iekļauti 12 jauni pasākumi sešās jomās, lai turpinātu mazināt šķēršļus, kas iedzīvotājiem neļauj pilnībā izmantot ES piešķirtās tiesības, tostarp tiesības brīvi pārvietoties visā ES teritorijā. Šie pasākumi ietver ⁽²⁾:

(01) šķēršļu likvidēšanu darba ņēmējiem, studentiem un praktiķiem ES, tādējādi veicinot ES darba tirgus pienācīgu darbību un paverot iedzīvotājiem iespējas strādāt citās dalībvalstīs, kas labvēlīgi ietekmē ES tautsaimniecību,

(02) birokrātijas mazināšanu brīvas pārvietošanās jomā, ņemot vērā, ka iedzīvotāji, kuri izmanto brīvas pārvietošanās

tiesības, bieži saskaras ar problēmām, jo administratīvās procedūras ir garas un neskaidras,

(03) neaizsargātāko sabiedrības locekļu aizsardzību ES, jo apspriešanās rezultāti liecina, ka, pārvietojoties ES teritorijā, personas ar invaliditāti sastopas ar sarežģījumiem,

(04) šķēršļu likvidēšanu ES iedzīvotājiem e-komercijas jomā, jo e-komercijas apjomi ir būtiski pieauguši un, iepērkoties tiešsaistē, iedzīvotāji joprojām saskaras ar problēmām,

(05) mērķtiecīgu pieejamas informācijas piedāvāšanu, lai iedzīvotāji zinātu savas ES tiesības un izprastu tās,

(06) ES iedzīvotāju līdzdalību ES demokrātijas norisēs.

1.3 Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas (EK) priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pilsoņu un uzņēmumu brīvas pārvietošanās veicināšanu, vienkāršojot noteiktu publisko dokumentu akceptēšanu Eiropas Savienībā, un grozījumiem Regulā (ES) Nr. 1024/2012, COM(2013) 228 final – 2013/0119 (COD).

⁽¹⁾ COM(2013) 269 final.

⁽²⁾ Turpat.

1.4 Priekšlikumā ņemts vērā ziņojums par ES pilsonību, jo tajā iekļauti pasākumi, kuri ļaus ES iedzīvotājiem patiešām izmantot tās tiesības, ko viņiem nodrošina ES pilsoņa statuss.

1.5 Lai arī Lisabonas līgumā un ES Pamattiesību hartā vēl vairāk nostiprinātas ar Māstrihtas līgumu piešķirtās ES pilsoņa tiesības, tostarp tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot visā ES teritorijā, administratīvās procedūras, kas nodrošina minēto tiesību praktisku izmantošanu, vēl nav attiecīgi reformētas. Prasība uzrādīt *Apostille* — ar Hāgas 1961. gada *Apostille* Konvenciju ieviesta formalitāte, lai atvieglotu personu pārvietošanos pāri valstu robežām laikā, kad nebija pieejamas tehnoloģijas, — neatspoguļo faktu, ka ES nav robežu, un līdz ar to drīzāk apgrūtinā, nevis atvieglo iedzīvotāju iespējas izmantot ar ES pilsonību piešķirtās tiesības brīvi pārvietoties visā ES teritorijā.

1.6 Priekšlikumā ierosinātā noteiktu turpmāk uzskaitīto publisko dokumentu vienkāršošanu ES ir svarīgs pasākums, ar kura īstenošanu tiesiskais regulējums kļūs saskaņotāks, un tas savukārt uzlabos iespējas izmantot tiesības brīvi pārvietoties visā ES teritorijā:

ES iedzīvotāju publiskie dokumenti:

- civiltāvokļa akti (piemēram, dokumenti, kas apliecina dzimšanas faktu, nāves faktu, vārdu, laulību, reģistrētu partnerattiecību faktu, vecāku statusu un adopciju);
- dokumenti attiecībā uz dzīvesvietu, pilsonību un valstspiederību;
- dokumenti attiecībā uz nekustamo īpašumu;
- dokumenti attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām;
- apliecinājums par to, ka personai nav kriminālas sodāmības; un

ES uzņēmumu vai cita veida komersantu publiski dokumenti:

- dokumenti, kas apliecina to juridisko statusu un pārstāvību;
- dokumenti attiecībā uz nekustamo īpašumu;
- dokumenti attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām;
- apliecinājums par kriminālas sodāmības neesamību.

Minēto publisko dokumentu vienkāršošana neapšaubāmi atvieglos iedzīvotāju un uzņēmumu brīvu pārvietošanos, kā arī vēl vairāk palielinās tirdzniecības apjomu iekšējā tirgū un dalībvalstu iedzīvotājiem atvieglos šādu dokumentu vākšanu.

1.7 Noteiktu publisko dokumentu akceptēšanas vienkāršota regulējuma ieviešana līdz pat vietējās publiskās pārvaldes līmenim uzskatāma par svarīgu politikas instrumentu, jo tā arī:

- samazina uzņēmumu un publiskās pārvaldes izmaksas. Dati par 2010. gadu liecina, ka gandrīz 30 % MVU nodarbojas ar importa/eksporta operācijām un 2 % veic tiešus ieguldījumus ārvalstīs. Turklāt aptuveni 7 % ES MVU noslēguši starptautiskus apakšuzņēmuma līgumus, un aptuveni 26 % ir klienti citās dalībvalstīs⁽³⁾;
- atvieglo kontaktus ar publiskās pārvaldes iestādēm un samazina iedzīvotāju un uzņēmumu izmaksas. Vidējās ikgadējās izmaksas par *Apostille* iegūšanu ir EUR 13,20. Saskaņā ar aplēsēm *Apostille* iegūšana izmantošanai ES teritorijā ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem izmaksā vairāk nekā 25 miljonus *euro*. Būtiskas ir arī tādu publisko dokumentu, uz kuriem neattiecas *Apostille* konvencija, legalizācijas izmaksas — vidēji EUR 16,50. Turklāt aplēsts, ka apliecināta tulkojuma izmaksas ir EUR 30 par vienu lapu. Apliecināta tulkojuma, kas vajadzīgs pārrobežu laulības noslēgšanai, izmaksas lielākajā daļā dalībvalstu ir EUR 120⁽⁴⁾;
- ar *Apostille* atcelšanu samazina dalībvalstu neto izdevumus par 5–7 miljoniem *euro* un ar legalizācijas atcelšanu — vēl par 500 000 līdz 1 miljoniem *euro*⁽⁵⁾;
- novērš citu dalībvalstu pilsoņu netiešu diskrimināciju dažādās pārrobežu situācijās salīdzinājumā ar attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgajiem, ņemot vērā, ka šis valsts iestādes kopumā nepārzina izcelsmes dalībvalsts publiskajiem dokumentiem piemērojamās prasības, tostarp attiecībā uz parakstiem, zīmogiem un spiedogiem.

1.8 EESK pauž nožēlu, ka priekšlikumā iekļautās reformas, ar kurām iecerēts uzlabot iedzīvotāju un uzņēmumu iespējas izmantot tiesības brīvi pārvietoties visā ES teritorijā, ierosinātas tikai 20 gadus pēc ES pilsonības ieviešanas un 42 gadus pēc Hāgas Konvencijas pieņemšanas. Tik tiešām, ES nav gājusi kopsolī ar tehnoloģisko progresu, kuru tā būtu varējusi izmantot, lai mazinātu vai novērstu šķēršļus, kas iedzīvotājus un uzņēmumus kavē izmantot tiesības brīvi pārvietoties. EESK uzsver, ka Iekšējā tirgus informācijas sistēma (*IMIS*) ir svarīgs instruments, kas būtu jāizmanto plašāk, lai nodrošinātu ES iedzīvotāju iespējas izmantot savas pamattiesības.

1.9 Tāpēc EESK secina, ka Komisijas politiskie ieteikumi par

- leģislatīvu pasākumu, kas, vienkāršojot noteiktu publisko dokumentu izmantošanas un akceptēšanas administratīvās formalitātes ES, veicina iedzīvotāju un uzņēmumu pārvietošanās brīvību,

⁽³⁾ SWD(2013) 144 final.

⁽⁴⁾ Turpat.

⁽⁵⁾ Turpat.

— minēto leģislatīvo pasākumu papildinošu administratīvo sadarbību starp dalībvalstīm, kuras pamatā ir Iekšējā tirgus informācijas sistēma (IMIS), un

— fakultatīvu daudzvalodu standarta veidlapu ieviešanu, kuras izmantojamas dažādās pārrobežu situācijās,

ir lielisks priekšlikums. Komiteja tomēr uzsver, ka atsevišķus priekšlikuma noteikumus var pārskatīt, lai vēl vairāk nostiprinātu ES iedzīvotāju brīvas pārvietošanās tiesības, kuras tostarp nodrošina ekonomiskus ieguvumus kā uzņēmumiem, tā arī iedzīvotājiem.

1.10 EESK ieteikumi.

1.10.1 Publisko dokumentu turpmākajiem vienkāršošanas pasākumiem būtu jāattiecas uz svarīgiem publiskajiem dokumentiem, piemēram, tādiem, kas saistīti ar darba ņēmēju (tas ir īpaši svarīgi pārrobežu uzņēmumu izveidei un tirdzniecībai) vai neaizsargātu personu, piemēram, personu ar invaliditāti, pārvietošanos ES teritorijā, ciktāl uz šādiem publiskajiem dokumentiem neattiecas citas ES direktīvas.

1.10.2 Iedzīvotājiem un uzņēmumiem jābūt garantētai maksimālai juridiskajai noteiktībai par to, cik lielā mērā viņu uzrādītie publiskie dokumenti ir atbrīvoti no jebkādas legalizācijas vai tamlīdzīgām formalitātēm, līdz ar to priekšlikumā ierosinātā "pamatotu šaubu" definīcija būtu jāgroza šādi:

"2. Pamatotās šaubas, kas minētas 1. punktā, attiecas uz:

- a) paraksta autentiskumu,
- b) statusu, kādā rīkojusies persona, kura parakstījusi dokumentu,
- c) zīmoga vai spiedoga identitāti."

1.10.3 Ja dalībvalsts pamatotu šaubu gadījumā vēlas iesniegt oficiālu pieprasījumu tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā dokuments izsniegts, attiecīgā persona vai uzņēmums precīzi jāinformē par šāda pieprasījuma iesniegšanas iemesliem.

1.10.4 Jāizveido līdzsvarota pārskatbildības sistēma, kuru EK varētu ieviest, veicot ikgadēju salīdzinošo vērtēšanu, lai pārliecinātos, cik efektīva ir priekšlikuma ieviešana dalībvalstīs.

1.10.5 Ja līdz ar IMIS sekmīgu ieviešanu patiešām izdodas nodrošināt gaidītās priekšrocības, maksimālais atbildes sniegšanas periods administratīvās sadarbības mehānisma ietvaros samazināms līdz divām nedēļām. Tas būs pārliecinošs vēstījums

iedzīvotājiem un uzņēmumiem par to, ka ES patiešām praktiski ievieš ES pilsonību un ka iedzīvotāji ir ES rīcībpolitiku galvenā vērtība.

1.10.6 Dalībvalstīm saskaņā ar priekšlikuma prasībām nododot informāciju un dokumentus un apmainoties ar tiem, jāievēro ES principi datu aizsardzības jomā.

2. Ievads

2.1 2009. gada Stokholmas programmā "Atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā" ⁽⁶⁾ uzsvērts, cik svarīgi panākt, lai ES pilsonība būtu patiešām efektīvs instruments un lai ES tieslietu politikas galvenā vērtība būtu cilvēks. Tas uzsvērts arī programmas īstenošanas rīcības plānā ⁽⁷⁾, kurā teikts, ka labi funkcionējošai Eiropas tiesiskajai telpai "jākalpo pilsoņu un uzņēmumu interesēm, lai atbalstītu saimniecisko darbību vienotajā tirgū (...)". EK savā 2010. gada ziņojumā par ES pilsonību vēlreiz apliecināja apņemšanos veicināt publisko dokumentu brīvu apriti ES un 2010. gada decembrī iepazīstināja sabiedrību ar konkrētu redzējumu, kas bija izklāstīts Zaļajā grāmatā par tematu "Mazāk administratīvo formalitāšu pilsoņiem: publisko dokumentu brīvas aprites un civilstāvokļa aktu atzīšanas veicināšana" ⁽⁸⁾.

2.2 Līdztekus iepriekšminētajiem pasākumiem Komisija arī pieņēma "Aktu par vienoto tirgu" ⁽⁹⁾, ar kuru bija iecerēts vairo iedzīvotāju uzticēšanos iekšējam tirgum un palielināt iekšējā tirgus kā ES ekonomikas izaugsmes dzinējspēka potenciālu. Lai to panāktu, citastarp bija jānovērš nesamērīgi šķēršļi, kas iedzīvotājiem un uzņēmumiem traucēja izmantot iekšējā tirgus brīvības. Iedzīvotāju un uzņēmumu mobilitātes Eiropas Savienībā veicināšana ir viens no "Il vienotā tirgus akta" ⁽¹⁰⁾ stūrakmeņiem.

2.3 Eiropas Komisijas "Eiropas uzņēmējdarbības tiesību un korporatīvās vadības rīcības plāna" ⁽¹¹⁾ prioritāte ir atbalsts Eiropas uzņēmumiem, jo īpaši pievērsties juridiskās noteiktības nostiprināšanai pārrobežu darījumos. "Eiropas digitalizācijas programmas" ⁽¹²⁾ priekšmets ir ierosinātie tiesību akti elektroniskās identifikācijas un e-paraksta jomā ⁽¹³⁾, tostarp paredzot ieviest tiesisko regulējumu kopīgajām administratīvajām formalitātēm, kas saistītas ar iedzīvotāju un uzņēmumu elektronisko identifikāciju.

2.4 Nesen pieņemtajā "Rīcības plānā uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam" ⁽¹⁴⁾ uzsvērts, ka pārmērīga tiesiskā regulējuma radīto šķēršļu mazināšana joprojām ir EK politiskās darba kārtības prioritāte. Rīcības plānā aicināts, cik vien iespējams, novērst vai mazināt birokrātiju visiem uzņēmumiem un īpaši

⁽⁶⁾ OV L 115, 4.5.2010., 1. lpp.

⁽⁷⁾ COM(2010) 171 final.

⁽⁸⁾ COM(2010) 747 final.

⁽⁹⁾ COM(2011) 206 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2012) 573 final.

⁽¹¹⁾ COM(2012) 740 final.

⁽¹²⁾ COM(2012) 784 final.

⁽¹³⁾ COM(2012) 238 final.

⁽¹⁴⁾ COM(2012) 795 final.

mikrouzņēmumiem. Līdz ar to birokrātijas mazināšana, procedūru vienkāršošana publisko dokumentu pārrobežu izmantošanai un akceptēšanai starp dalībvalstīm, kā arī attiecīgo noteikumu saskaņošana ir daļa no visaptverošas rīcības, kuras mērķis ir "pilsoņu Eiropas" izveide un labi funkcionējošs vienotais tirgus ES uzņēmumiem.

2.5 Ziņojumā par ES pilsonību uzsvērts, ka ES pilsonība iedzīvotājiem nodrošina jaunas iespējas un tiesības. Ziņojumā arī norādīts, ka dalībvalstu iedzīvotāji tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot ES teritorijā galvenokārt saista ar iespējām uz ilgāku vai īsāku laiku ierasties jebkurā ES dalībvalstī un pamest to, strādāt, studēt, piedalīties apmācības pasākumos, ceļot uzņēmējdarbības vajadzībām vai iepirkties visā ES teritorijā. 2013. gada ziņojumā par ES pilsonību iekļauti 12 jauni pasākumi sešās jomās, lai turpinātu novērst šķēršļus, kas iedzīvotājiem neļauj pilnībā izmantot ES piešķirtās tiesības, tostarp tiesības brīvi pārvietoties un nodarboties ar uzņēmējdarbību visā ES teritorijā. Šie pasākumi ietver ⁽¹⁵⁾:

(01) šķēršļu likvidēšanu darba ņēmējiem, studentiem un praktiskantiem;

(02) birokrātijas mazināšanu;

(03) neaizsargātāko sabiedrības locekļu aizsardzību;

(04) šķēršļu likvidēšanu ES iedzīvotājiem e-komercijas jomā;

(05) mērķtiecīgu pieejamas informācijas piedāvāšanu;

(06) ES iedzīvotāju līdzdalību ES demokrātijas norisēs.

2.6 Lai arī Lisabonas līgumā un ES Pamattiesību hartā vēl vairāk nostiprinātas ar Māstrihtas līgumu piešķirtās ES pilsoņa tiesības, tostarp tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot visā ES teritorijā, administratīvās procedūras, kas nodrošina minēto tiesību praktisku izmantošanu, vēl nav attiecīgi reformētas. Tiesiskais regulējums ES joprojām ir sadrumstalots, jo dalībvalstis turpina piemērot savas administratīvās formalitātes, piemēram, *Apostille* uzrādīšana, lai apliecinātu kopijas un tulkojumus; tā ir ar 1961. gada Hāgas *Apostille* Konvenciju ieviesta formalitāte, ar kuru bija iecerēts atvieglot pārvietošanos starp dažādām valstīm. Šāda formalitāte neatspoguļo faktu, ka ES nav robežu, un līdz ar to drīzāk apgrūtina, nevis atvieglo iedzīvotāju iespējas izmantot ar ES pilsonību piešķirtās tiesības brīvi pārvietoties visā ES teritorijā.

⁽¹⁵⁾ Turpat.

2.7 Piemēram, pašlaik iedzīvotāji, kas pārceļas uz citu dalībvalsti, spiesti tērēt daudz naudas un laika, lai pierādītu izcelsmes dalībvalsts publisko dokumentu autentiskumu. Ir atzīts, ka neapšaubāms ieguvums uzņēmumiem un iedzīvotājiem būs saskaņotu un pārredzamu noteikumu sistēma, kas reglamentēs tādu noteiktus publiskos dokumentus, kuri ir svarīgi personu, preču un pakalpojumu plūsmai ES un vienotajā tirgū.

2.8 ES nav gājusi kopsolī ar tehnoloģisko progresu, kuru var izmantot, lai mazinātu vai novērstu šķēršļus, kas iedzīvotājus un uzņēmumus kavē izmantot tiesības brīvi pārvietoties. EESK saprot, ka *IMIS* — tīmekļa lietojumprogramma, ar kuras palīdzību valsts, reģionālās un vietējās iestādes var ātri un vienkārši sazināties ar iestādēm ārvalstīs, — ir piemērota IKT platforma, kas pēc priekšlikuma ieviešanas atvieglos administratīvo sadarbību. *IMIS* arī būs valstu visbiežāk lietoto publisko dokumentu paraugu svarīgs repozitārijs ES, ietverot dokumentu tulkojumu visās ES oficiālajās valodās, lai iestādēm, kurām nav darbinieku ar pietiekamām valodu zināšanām, palīdzētu novērtēt iesniegto publisko dokumentu tulkojuma atbilstību vai kvalitāti ⁽¹⁶⁾.

2.9 EESK pauž nožēlu, ka priekšlikumā iekļautās reformas, ar kurām iecerēts uzlabot iedzīvotāju un uzņēmumu iespējas izmantot tiesības brīvi pārvietoties visā ES teritorijā, ierosinātas tikai 20 gadus pēc ES pilsonības ieviešanas un 42 gadus pēc Hāgas Konvencijas pieņemšanas.

3. Priekšlikuma juridiskie aspekti

Šis atzinums ir EESK atbilde uz galvenajiem regulas priekšlikumā izskatītajiem jautājumiem.

3.1 Priekšmets, darbības joma un definīcijas

3.1.1 EESK piekrīt, ka regulas priekšlikuma 3. panta 1. punktā iekļautā "publisko dokumentu" definīcija aptver ES iedzīvotāju un uzņēmumu tiesību īstenošanai svarīgus publiskos dokumentus.

3.1.2 EESK tomēr uzsver, ka priekšlikumā minētajiem publiskajiem dokumentiem patiešām jābūt pirmajiem to publisko dokumentu klāstā, kuri būtu jāvienkāršo, lai veicinātu ES iekšējo mobilitāti, dažādus pārrobežu pasākumus un ES vienotā tirgus pienācīgu darbību.

⁽¹⁶⁾ 2012. gada 25. oktobra Regula Nr. 1024/2012 par administratīvo sadarbību, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu, kuru 2012. gada 14. novembrī publicēja Oficiālajā Vēstnesī, nodrošina lielu rīcības brīvību turpmāk *IMI* attiecībā arī uz ES tiesību aktiem, kuri vēl nav uzskaitīti pielikumā ("*IMI* regulas" 4. pants), pamatojoties uz Komisijas īstenotiem izmēģinājuma projektiem un to rezultātu izvērtējumu, tostarp attiecībā uz datu aizsardzības un efektīvu tulkošanas funkciju jautājumiem.

3.1.3 EESK uzsver, ka publisko dokumentu turpmākajiem vienkāršošanas pasākumiem būtu jāattiecas uz svarīgiem publiskajiem dokumentiem, piemēram, tādiem, kas saistīti ar darba ņēmēju (tas ir īpaši svarīgi pārrobežu uzņēmumu izveidei un tirdzniecībai) vai personu ar invaliditāti pārvietošanos ES teritorijā, ciktāl uz šādiem publiskajiem dokumentiem neattiecas citas ES direktīvas. Šādi publiskie dokumenti var būt, piemēram, valstu izglītības iestāžu akreditācijas sertifikāti un publiskie dokumenti sociālā nodrošinājuma jomā.

3.2 Atbrīvojums no legalizācijas, citu formalitāšu vienkāršošana un informācijas pieprasījumi

3.2.1 EESK uzsver, ka pašlaik spēkā esošā prasība uzrādīt *Apostille* apliecinājumu atbilst starptautiskajai praksei un līdz ar to neatspoguļo ES pārtapšanu vienotajā tirgū. Aptuveni 12,5 miljoni ES pilsoņu dzīvo dalībvalstī, kas nav viņu izcelsmes valsts, un vairāk nekā 380 tūkstoši ES mikro, mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) noslēguši pārrobežu apakšuzņēmuma līgumus, kas jāpilda citā dalībvalstī; lai varētu pārvietoties no vienas dalībvalsts uz citu vai nodarboties ar pārrobežu uzņēmējdarbību, šiem pilsoņiem un uzņēmumiem nepārtraukti jāsašķiras ar nevajadzīgu birokrātiju. Šāds stāvoklis neveicina ES bez robežām izveidi.

3.2.2 Tāpēc EESK atbalsta EK priekšlikuma mērķi uz publiskajiem dokumentiem neattiecināt dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu prasības. EESK uzskata, ka šis ir ilgstošas publisko dokumentu vienkāršošanas programmas pirmais posms.

3.2.3 EESK piekrīt, ka jāievieš attiecīgi noteikumi, lai pamatotu šaubu gadījumos varētu veikt autentiskuma pārbaudei vajadzīgās darbības. Komiteja apzinās, ka noteiktos gadījumos būs jākoordinē dalībvalstu administratīvās darbības, lai nodrošinātu publiskā dokumenta vai tā apliecinātas kopijas autentiskumu.

3.2.4 EESK noteikti atbalsta principu, ka iedzīvotājiem un uzņēmumiem jābūt garantētai maksimālai juridiskajai noteiktībai par to, cik lielā mērā viņu uzrādītie publiskie dokumenti ir atbrīvoti no jebkādas legalizācijas vai tamlīdzīgām formalitātēm. Šāda pārlicība ļaus uzņēmumiem un iedzīvotājiem proaktīvi plānot savas darbības, tādējādi patiešām nodrošinot ES ietekmes novērtējumā minētās tiešās un netiešās priekšrocības un ieguvumus ⁽¹⁷⁾.

3.2.5 EESK atzīmē, ka, pastāvot spēkā esošajai sistēmai, 99 % no gada laikā aptuveni 1,4 miljona ES teritorijā uzrādīto *Apostille* apliecinājumu problēmas nerada. Tāpēc EESK uzskata, ka EK ierosinātais politiskais risinājums administratīvās sadarbības jomā (šādu uz *IMIS* balstītu sadarbību izmanto, ja pastāv pamatotas šaubas par tādu publisko dokumentu, kam pievienotas daudzvalodu veidlapas, autentiskumu) uzlabotu rezultātus.

3.2.6 Lai izvairītos no nenoteiktības, EESK iesaka EK priekšlikumā iekļauto "pamatotu šaubu" definīciju padarīt viennozīmīgu. Tāpēc EESK ierosina šādus grozījumus:

"2. Pamatotās šaubas, kas minētas 1. punktā, attiecas uz:

- a) paraksta autentiskumu,
- b) statusu, kādā rīkojusies persona, kura parakstījusi dokumentu,
- c) zīmoga vai spiedoga identitāti."

3.2.7 Ja pamatotu šaubu dēļ dalībvalsts atbilstoši jaunajai definīcijai iesniedz oficiālu pieprasījumu tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā dokuments izsniegts, attiecīgā persona precīzi jāinformē par šāda pieprasījuma iesniegšanas iemesliem.

3.2.8 EESK pauž pārlicību: kad *IMIS* būs ieviesta visās valstīs un regulāri ziņojumi liecinās, ka sistēma stabili funkcionē, un kad dalībvalstu attiecīgais personāls būs apguvis vajadzīgās zināšanas, dalībvalstu savstarpējie administratīvās koordinācijas pieprasījumi kļūs daudz efektīvāki, pieļaujot īsāku termiņu salīdzinājumā ar priekšlikumā pašlaik noteikto maksimālo viena mēneša periodu. Ja tiešām izdodas panākt šādus būtiskus uzlabojumus, EESK iesaka EK samazināt maksimālo termiņu līdz divām nedēļām. Šāda termiņa pārskatīšana būs pārlicinošs vēstījums iedzīvotājiem un uzņēmumiem par to, ka ES patiešām praktiski ievieš ES pilsonību un ka iedzīvotāji ir ES rīcībpolitiku galvenā vērtība.

3.2.9 EESK uzskata, ka svarīgi izveidot līdzsvarotu pārskatbīdības sistēmu, lai izvērtētu, cik lielā mērā dalībvalstis efektīvi ievieš priekšlikumu. EESK iesaka EK veikt ikgadēju salīdzinošo novērtējumu par dalībvalstu panākumiem ieviešanas procesā.

3.3 Administratīvā sadarbība

EESK piekrīt, ka Iekšējā tirgus informācijas sistēma (8. pants) būtu jāizmanto gadījumos, kad dalībvalstu iestādēm ir pamatotas šaubas par publiska dokumenta vai tā apliecinātas kopijas autentiskumu un šīs šaubas nav iespējams novērst citādi (7. pants). Komiteja arī piekrīt, ka dalībvalsts norīko vismaz vienu centrālo iestādi un sniedz Komisijai ziņas par visām norīkotajām iestādēm un to kontaktinformāciju (9. pants) un ka šādas centrālās iestādes atbilstoši 7. panta noteikumiem nodrošina atbalstu jautājumos, kas saistīti ar informācijas pieprasījumu, kā arī veic jebkādas citas darbības, kas vajadzīgas, lai atvieglotu izskatāmās regulas piemērošanu (10. pants).

⁽¹⁷⁾ SWD(2013) 144 final.

3.4 Eiropas Savienības daudzvalodu standarta veidlapas

Komiteja atbalsta Eiropas Savienības daudzvalodu standarta veidlapu attiecībā uz dzimšanas faktu, miršanas faktu, laulību, reģistrētām partnerattiecībām un uzņēmuma vai cita veida komersanta juridisko statusu un pārstāvību izstrādi un pievienošanu regulas pielikumiem (11. pants) un piekrīt, ka šādas veidlapas kā alternatīvu līdzvērtīgiem publiskajiem dokumentiem pēc pieprasījuma dara pieejamas iedzīvotājiem, uzņēmumiem vai cita veida komersantiem, veidlapās ietverot izsniegšanas datumu un izsniedzējas iestādes parakstu un zīmogu (12. pants). EESK arī piekrīt, ka Komisija izstrādā detalizētus norādījumus par šādu standarta veidlapu izmantošanu (13. pants) un arī par to elektroniskās versijas izstrādi (14. pants) un ka veidlapām ir tāds pats oficiāla pierādījuma spēks kā līdzvērtīgiem publiskajiem dokumentiem, un dalībvalstu iestādes tās akceptē bez jebkādam formalitātēm (15. pants).

3.5 Saistība ar citiem instrumentiem

EESK piekrīt noteikumam, ka regula neskar citus ES tiesību aktus vai ar ES tiesību aktiem izveidotu citu administratīvās sadarbības sistēmu izmantošanu (16. pants) un ka tā neskar

arī vienas vai vairāku dalībvalstu noslēgtu starptautisko konvenciju piemērošanu, taču prevalē pār citām konvencijām, kuras dalībvalstis noslēgušas, ciktāl šādas konvencijas attiecas uz regulā reglamentētiem jautājumiem (18. pants). Komiteja arī atbalsta standarta teksta iekļaušanu 17. pantā norādītā redakcijā.

3.6 Vispārīgi un nobeiguma noteikumi

3.6.1 EESK piekrīt, ka dalībvalstu īstenotas informācijas un dokumentu apmaiņas un nosūtīšanas mērķis ir pārbaudīt publisko dokumentu autentiskumu, izmantojot Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (19. pants). Komiteja arī piekrīt nosacījumam, ka dalībvalstis Komisijai paziņo norīkotās centrālās iestādes un ziņo Komisijai par visām turpmākajām izmaiņām minētajā informācijā un ka Komisija norādīto informāciju dara publiski pieejamu (20. pants). Visbeidzot EESK piekrīt, ka Komisija vismaz reizi trijos gados Eiropas Parlamentam iesniedz ziņojumu par regulas piemērošanu (21. pants).

3.6.2 EESK uzsver, ka ar 19. pantu — “Datu aizsardzība” — jānodrošina, ka dalībvalstis, saskaņā ar priekšlikuma prasībām nododot informāciju un dokumentus un apmainoties ar tiem, ievēro ES principus datu aizsardzības jomā.

Briselē, 2013. gada 11. jūlijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*

Henri MALOSSE